

שלימה משנתו

פנינים מתורתו של הגאון המופלא רבי שלמה אסולין זצוק"ל

הגליון מוקדש

לע"נ רבנו שלמה בן ר' מאיר ושמחה
נלב"ע ז' מר חשוון תשפ"ד
ולרפ"ו ש' להגה"צ רבי גבריאל בן מזל טוב
ולרפואת ר' מרדכי בן רבי אליעזר זצ"ל
ולהצלחת התורם בעילום שם.

פרשת תצוה

י"ד אדר א' תשפ"ד | גליון 15

תשובה שלמה

סולם העליה הרוחני

"ואתה תצוה את בני ישראל ויקחו אליך שמן זית זך כתיב למאור להעלות נר תמיד".

יש כאן ציווי מהקב"ה למשה רבינו, שהוא צריך לצוות לבני ישראל לקחת ולהביא אליו שמן זית זך, בלי שמרים, וזה יהיה באופן של כתיב, לא לטחון את הזיתים אלא לכתוש אותם במכתשת, וזהו השמן הכשר להדלקת המנורה. והמטרה למה צריך שמן זית זך כזה, כדי להעלות נר בכל קנה של המנורה, תמיד.

יש לדקדק בלשון הפסוק להעלות נר תמיד, משמע שזה קשור לשמן זית זך, אם יקחו שמן זית זך, יוכלו להעלות נר תמיד. ואם לא יקחו שמן זית זך, זה יפריע להעלאת הנר, לתמיד.

ולא מובן מה הקשר, הרי לכאורה זה שני ציוויים נפרדים. יש ציווי לקחת שמן זית זך, ויש מצוה להעלות את הנרות תמיד, בכל לילה ולילה עד הבוקר, והיה לתורה לומר ותעלו נר תמיד. כי זה עוד ציווי נפרד. ומהפסוק משמע שהשמן זית זך קשור לענין להעלות נר תמיד.

ומוכרח מן הפסוק שכוננת הציווי היה, שאם יביאו שמן זית זך, יוכלו להדליק ולהעלות את להב האש במנורה תמיד, כל לילה ולילה, כי אין שמרים בשמן, ולכן השמן הוא זך, והוא נמשך אחר הפתילה ודולק בלי שום עיכוב.

אבל אם לא יהיה זך, אלא יהיו בו שמרים, זה יפריע להדלקה, ויתכן שהמנורה לא תדלק טוב, ותכבה באמצע, ולכן יתכן שלא ידלק הנר

המנקה עצמו מן הפסולת בזמן הבוקר, יועיל לו לעלות אף בזמני בין הערבים

ועוד למדנו מכאן שכאשר אדם מנקה עצמו מן הדשן הנדבק בו ועוסק בתשובה ובחשבון נפשו בזמן שנמצא בבחינת בוקר, שאז הוא זמן שההצלחה מאירה לו פנים ומרגיש התעלות והתעוררות גדולה, וכשיעסוק אז לתקן נפשו ולנקות עצמו מן הפסולת ולא סומך על מצבו שנמצא בו כי יודע שהזמנים מתחלפים ועתיד לבא עליו גם זמני חושך, זה נותן את הכח להעלות את הנרות ולהמשיך בעבודת בוראו אף בזמן חושך שהוא בין הערביים, וזוכה להאיר במשך כל זמן הלילה והחושך. אבל אם אינו עורך את חשבון נפשו בזמן הצלחתו שהוא בחינת בוקר יקשה לו לחזק עצמו בזמן החושך, ולכן אמרה התורה לנקות את המנורה בבוקר ולהדליקה בערב.

(שלמי שמחה תצוה אות יד').

מאמר הפרשה

יצפה למאור תורה

"ואתה תצוה את בני ישראל ויקחו אליך שמן זית זך כתיב למאור להעלות נר תמיד". חז"ל אמרו בגמ' (ברכות נז' ע"א) 'הרואה שמן זית בחלום, יצפה למאור תורה, שנאמר ויקחו אליך שמן זית זך, עכ"ל. ומשמע שחז"ל מבינים שהמנורה רומזת לתורה, והשמן זית רומז למאור התורה.

וצריך להבין מהו המשמעות של מאור תורה.

ויתכן לפרש שיש אדם שלומד תורה, אבל התורה חשוכה אצלו, ואז הוא מסוגל להגיע למסקנות מוטעות בתורה. ויש אדם שאמנם התורה לא חשוכה אצלו, אבל גם אינה מאירה לו, ולכן קשה לו להגיע לאמת של התורה. ויש אדם שהתורה מאירה לו, ומגלה לו ענינים נפלאים בתורה. ונפרש בס"ד את הדברים.

הנה הדבר פשוט וברור, שהתורה אינה כשאר חכמות, שניתן ללומדם בכל מצב ומבלי קשר לדרגת האדם הלומד אותם. כל חכמות העולם, ניתן גם ללומדם במקומות המטונפים, ולהתחכם ולהשיג אותם. התורה היא קדושה, ולכן אמרו חז"ל (ברכות נד' ע"ב) שאסור אפילו להרהר בדברי תורה במקומות המטונפים.

ולכן הדבר פשוט, שככל שאדם יהיה יותר טהור וקדוש, התורה תתחבר אתו יותר, והוא יוכל להשיג יותר את האמת שבתורה. וכן כתב בנפש החיים (שער ד' פרק כח) 'זה"ל 'וכל אחד מסתכל בסתרי עומק פנימיותה של התורה כפי רוב חכמתו, וזך שכלו, וקדושת טהרת לבבו, ורוב עסקו והגיונו בה' עכ"ל. וככל שאדם יהיה יותר טמא וחוטא, כך התורה תסתיר את עצמה ממנו, והוא לא יזכה להשיג את האמת שבתורה, משום שאין לתורה התחברות אתו.

פניני הפרשה

מנין הדלקה כשירה בזר

"באוהל מועד וגו' יערוך אותו אהרן", (כו', כא').

בגמ' (יומא נד' ע"ב) איתא דהדלקת המנורה לאו עבודה היא וכשירה בזר. והקשה התוס' ישנים (שם) דהא בהדלקת הנרות כתיב 'כהן', דכתיב בריש פרשת בהעלותך 'דבר אל אהרן ואל בניו בהעלותך את הנרות', והניח בקושיא.

ונראה ליישב, דמפס' זה דכתיב 'יערוך אותו אהרן', ורק אח"כ כתיב 'ואתה הקרב אליך את אהרן אחיך ואת בניו וגו' לכהנו לי', משמע שבהדלקת הנרות זכה אהרן עוד קודם שנתכהו, ואף אם לא היה נתכהו היה זוכה בזה, וא"כ שפיר משמע דגם זר שהדליק כשר.

(שלמי שמחה תצוה אות ה').

בארה של מרים בפתח אהל מועד

"ואת אהרן ואת בניו תקריב אל פתח אהל מועד ורחצת אותם במים", (כט', ד').

פירש"י 'ורחצת - זו טבילת כל הגוף', עכ"ל. ולכאורה משמע שעשו בפתח אהל מועד מקוה כדי שיוכלו לטבול שם, וכן ראיתי בספר פניני הגרי"ז (עמ' מח') שהביא כן בשם הגרי"ז. אבל לכאורה זה חידוש גדול שלא מצאנו דבר זה כתוב מפורש בשום מקום.

ויותר נראה לפרש, ע"פ מה דאיתא בברייתא דמסכת מדות (הלכה יט') שבארה של מרים היתה בפתח אהל מועד. וא"כ י"ל ששם טבלו, וזה הו' טבילה מעליא, כדאיתא בשבת לה' ע"א אמר רב מעיין המיטלטל טהור, ופירש"י טהור מלקבל טומאה וטובלין בו.

(שמן למאור תצוה אות יב').

ריח הקטורת - השפעת קדושה

"והקטיר עליו אהרן קטרת סמים בבקר בבקר בהטיבו את הנרות יקטירנה. ובהעלות אהרן את הנרות בין הערבים יקטירנה", (ל', ז' ח').

ענין מה שנקבע זמן הקטרת הקטורת דוקא בזמן הדלקת הנרות, ובזמן שמסלק את הדשן מן הנרות, הוא לימוד גדול, שהרי ריח הקטורת אף שהיה נעשה בפנים הלך ונתפשט ריחו עד למרחוק (כדאיתא במשנה תמיד פ"ג דף ל' ע"ב). והנה הנרות רומזים לנשמות וכמו שכתוב במשלי (כ', נד') 'נר ה' נשמת אדם', ובא ללמד שלא רק כאשר אדם זוכה להעלות את הנרות ולהדליקם, והיינו שזוכה להתעלות בתורה ויראה אז מתפשט ריחו למרחוק וממשיך קדושה לעולם, אלא אף כאשר אדם עוסק בתשובה ומיחד לו זמן בכל יום לנקות את עצמו מן הפסולת שיש בו ושנדבק בו ע"י משפיע הרבה קדושה בעולם, וב' זמנים אלו שוים במעלתם ואחד משלים ובונה את חברו, ולכן היה צורך בב' זמנים אלו להקטיר קטורת.

בס"ד יצא לאור ספר

תשובה שלימה

שיחות על מעלת ימי השובבי"ם
וניצולם לתשובה ותיקון עוונות
מאת רבנו הגאון המופלא

רבי שלמה אסולין זצוק"ל

ניתן להשיג

ירושלים-0548442896, ב"ב-0548474489

אשדוד-0527176698

במחיר עלות בלבד

וכן ניתן להשיג את ספריו שמן למאור
עה"ת ב"כ, שלמי שמחה עה"ת ב"כ,
מעין גנים על בראשית

אמת הדבר, שגם רשע חייב לעסוק בתורה, וכמו שאמרו חז"ל (יומא לה' ע"ב) רשע בא לדין לעתיד לבא, אומרים לו מפני מה לא עסקת בתורה. והטעם, כי מעלת התורה כל כך גדולה, שיש בכוחה להיטיב גם עם הרשע הגדול ביותר. אבל לזכות להשיג את האמת שבתורה, וכל שכן להשיג את סודות התורה, לא יזכה האדם, עד שיטהר ויתקדש, ואז יהיה לו חיבור יותר עמוק ויותר חזק עם התורה, ואז תסכים התורה להתחבר עמו, ולהתגלות לו, ולהאיר לו את לימודו.

וכל גדולי עולם שזכו להשגות גדולות בתורה, אם נבדוק היטב באורח חייהם, נראה שהסיבה שזכו לכל דרגותיהם בתורה, היה בגלל הטהרה והקדושה שנהגו בה. ואע"פ שלמראית העין לא היה נראה קשר בין הדברים, בכל זאת זהו האמת לאמיתו, שמלבד שקדנותם העצומה, כל אורח חייהם היה בהנהגות של קדושה, ולכן זכו שהתורה תאיר עליהם ותגלה להם מסודותיה ועומק דבריה.

ולהיפך מצאנו רשעים גדולים שגם הם למדו תורה, אבל התורה לא האירה בהם מאור קדושתה, ולכן היא גם לא שמרה עליהם, והם הגיעו עד למצב שאין להם חלק לעולם הבא. וכדאיתא בגמ' (סנהדרין קג' ע"ב) על גדלותם בתורה של מנשה, אחאב, וירבעם. ועל אלו איתא בגמ' (סנהדרין צ' ע"א) דאין להם חלק לעולם הבא, משום שלא היה להם יראת שמים, והרשיעו ועבדו ע"ז, והחטיאו את הרבים. וכן איתא בגמ' (חגיגה טו' ע"ב) על גדלותם של דואג ואחיתופל. ועליהם איתא בגמ' בחגיגה (שם), ובסנהדרין (ריש פרק חלק) דאין להם חלק לעולם הבא. ופירש"י (חגיגה שם) דמשום שרשעים היו מימיהם.

ומבואר מכל זה עד כמה התורה היא קדושה ואינה מוכנה להאיר לאדם רשע. והרוצה שהתורה תסכים להאיר לו את האמת שבה, ולא לטעות בה, צריך להתקדש ולעסוק ביראת שמים כל ימיו.

וע"י שהאדם יעסוק בתשובה, בפרט לפני שלומד תורה, אז התורה תסכים להאיר לו, ואז יראה את האמת שבתורה.

ועפ"י יש לפרש את הפסוק בתחילת הפרשה, על דרך מה שפירשו חז"ל בגמ' בברכות, שהפסוק ואתה תצוה מדבר על התורה. הקב"ה אומר למשה רבינו, ואתה תצוה את בני ישראל, ויקחו אליך, שמן זית זך. שמן זית רומז על התורה. ואדם צריך שהתורה שהוא לומד, יהיה זך, בלי שמרים. בלי פניות, רק לשם שמים.

אבל כדי שהתורה תאיר לו את האמת, הוא מוכרח לעשות תשובה לפני זה, ולכתות את עצמו בתשובה, וזהו ההמשך 'כתית, למאור'. אם אתה רוצה שהתורה תהיה לך למאור, ושתאיר לך את האמת שבה, צריך קודם כתיית, תשבור את עצמך בתשובה.

ובזה תזכה 'להעלות נר תמיד', הנשמה שלך שנמשלה לנו, כמו שכתוב במשלי (כ', כז' - נר ה' נשמת אדם), תזכה להעלות אותה תמיד מדרגה לדרגה, כי יש לך גם תשובה וגם תורה, וכל התורה שאתה לומד היא בדרגה גבוהה מחמת התשובה.

והוא מה שאמרו חז"ל (ברכות נו' ע"א), הרואה שמן זית בחלום, יצפה למאור תורה, יצפה שהתורה תאיר לו את האמת שבה. ומנין לומדים את זה, שנאמר ויקחו אליך שמן זית זך, וההמשך כתיית למאור. וה' יזכינו ברחמי למאור תורה, שהתורה תאיר בנו את האמת ואת האור שבה. (מעין גנים שמות ח"ה תצוה מאמר ב').

נתנם ע"י הנדיב החפץ בעילום שם
להצלחה ברוחניות ובגשמיות

מתוך צוואת רבנו זצ"ל לכלל ישראל.

"הני כותב מתוך יסורי נפש וגוף ביד משותקת וכתב רועד ולא קריא את הדברים דלהלן..... ועתה יש לי להודיע לכל ידידי ואהובי נשמות ישראל היקרים לי מאוד, שהיות וסבלתי הרבה בחיי הן בידוע הן מה שלא ידוע, ולא מצאתי שום נוחם בצערי, אמרתי לרשום שורות אלו. אין אתי יודע מה יהיה עמי לאחר פטירתי אבל רצוני חזק להיות משען ומשענה לכל הסובלים יסוריהם בין ברוחניות ובין בגשמיות, ואפילו למי שחישוב שהוא מחשבה גדול. לכן מתוך מחשבה רין להועיל ולא לצער כלל, אם אפשר שכל מי שירגיש צער הן בגשמיות הן ברוחניות ימחול נא להיכנס לחדר בבית לבד, ולהדליק עבור נשמתו ולומר אני מדליק נר זה לעילוי נשמת פלוני בן פלוני [שלמה בן מאיר ושמוחה], ויפרש את בקשתו ויוכל לשפוך את ליבו על ידי הנר ככל מה שיצוה הן באריות הן בקצרה, ואפילו אם יחשוב שהוא רשע ופושע גדול, יש בליבי מקום לכל מי שחושב שהוא רשע ופושע לשמוע דבריו באריות. ולא יחוס על טרחתי אלא יחוס על עצמו. ואם יהיה אפשרות בידי להועיל ארצה מאוד להועיל, ואם לא אוכל להועיל אקווה לעשות אותו באהבה וחיבה ולתת לו כלל תנחומים ותקווה טובה. ואם גם זה לא אוכל, מקסימום הפסיד נר קטן, ולא טרח הרבה. כל זה כתבתי בישוב חידות ומתוך הרבה מחשבה והתלבשויות עד שהעזתי לכתוב דברים אלו, ואקווה להיות לעזר לכל הסובלים ברוחניות וגשמיות. ממני הנפרד מכם באהבה עצומה רק בגוף וקשור עם כל נשמות ישראל בלי יוצא מן הכלל באהבת עולם."

המשך תשובה שלמה

תמיד כל הלילה, אלא יכבה באמצע. לכן אמרה התורה, אם אנו רוצים שהנר יעלה תמיד, בלי הפרעות, מוכרחים שהשמן יהיה זך.

כידוע שהנשמה נקראת בשם נר, כמו שכתוב נר ה' נשמת אדם, והמנורה ונרותיה, רומזים לנשמת האדם, ולכן גם אצל נשמת האדם, אם רוצים שהנר שהוא הנשמה יהיה להעלות נר תמיד, מוכרחים שהשמן יהיה זך אם השמן לא זך, הנשמה לא יכולה להתעלות בתמידות.

מהו השמן, מהו החומר שעל ידו הנשמה מתעלה כל הזמן. המעשים של האדם כשאדם מקיים מצוות הוא נותן כח לנשמה לעלות ולהתרומם, כשהוא חוטא הוא מקלקל את השמן או מכניס שמרים בתוך השמן, והוא גורם שהנשמה לא תוכל להתעלות.

א"כ מה העצה לגרום לשמן זך, בלי שמרים, להוציא את השמרים מן השמן, לעשות תשובה על העבירות, עי"ז נשארים המצוות והמעשים נקיים ואז הנשמה דולקת מכח שמן זך.

וזהו עיקר ההבדל בדרגות הצדיקים, ככל שיש לאדם פחות עבירות כך נשמתו יותר מאירה לו, ומושכת אותו לקדושה. ככל שהוא יותר חוטא, כך נשמתו יותר חשוכה, היא לא מאירה לו, ואז הוא נמשך לעוד עבירות, ומחפש כל הזמן הנאות גשמיות.

לכן תפקיד האדם לחפש תמיד איך הוא יכול לעשות את מעשיו, בבחינת שמן זית זך. והוא ע"י תשובה תמידית, ופיקוח על מעשיו, לבדוק תמיד, אם מעשיו טובים, או שהם צריכים תיקון ותשובה.

וזהו הענין הגדול הנזכר בזה"ק ובשאר ספרים, לעשות חשבון הנפש בכל יום ובכל הזדמנות, לבדוק אם הוא עושה טוב, או לא.

יש אנשים שכל ימי חייהם, לא נעמדו לבדוק, אם הם עושים טוב. הם כל הזמן טרודים ועסוקים. ואם פתאום הם מוצאים זמן פנוי, הם מיד חושבים איך להעסיק את עצמם, כדי לברוח מלחשוב על עצמם. הם חושבים למי אוכל לצלצל עכשיו ולדבר אתו. הם פוחדים מלהתבונן על החיים שלהם, אם הם נמצאים בדרך הטוב, ואם צריך לתקן משהו. יש אנשים שלא גודלים באיכות, הם נראים אותו דבר במשך הרבה שנים, לגדול באיכות פירושו להשתנות, אם היו לו מידות רעות, עכשיו אין לו.

איך ניתן לגדול. כידוע שרבי פנחס בן יאיר סירר לנו סולם של עליה רוחנית, במסכת ע"ז דף כ' ע"ב. והוא מתחיל תורה מביאה לידי זהירות, זהירות מביאה לידי זריזות וכו' והוא ממשיך

עד רוח הקודש ותחית המתים.

הרמח"ל יסד את כל ספר מסילת ישרים ע"פ הסולם הזה, לפרש ולהסביר איך אדם יכול לעלות בסולם הזה ולהתקדם עד לדרגות הכי גבוהות.

ושם הוא מסביר שזהירות פירושו פיקוח על עצמו אם הוא עושה טוב או לא. זה הכוונה חשבון הנפש, לבדוק אם הוא לא עושה טוב, להתחיל לתקן ולעשות טוב, ואת מה שהוא לא עשה טוב הוא עושה ע"י תשובה, כשאדם זוכה לזהירות, יכול משם להתקדם לזריזות, ולהמשיך לעלות בסולם.

מי שלא עוסק בחשבון נפשו ובפיקוח על מצבו הרוחני הוא נמצא בתחתית הסולם, תורה מביאה לידי זהירות, ואם הוא לומד תורה ולא עלה למדריגת זהירות שהוא חשבון הנפש, הוא עדין בתחתית הסולם ולא עלה אפילו למדריגה אחת. ואע"פ שהוא חושב את עצמו תלמיד חכם, כי חושב שלמד הרבה תורה, אבל האמת היא, שהוא בתחתית הסולם כי הוא לא עלה אפילו דרגה אחת. ויתכן שישאר כך כל חייו.

ומהו מצבו הרוחני. הרמח"ל אומר שמי שלא הגיע לזהירות, ולא מפקח על מצבו הרוחני, ודאי שהוא יטעה ויפול בבורות, ולא רק זה אלא עוד יהיה נדמה לו על מצוה שהיא עבירה, ועל עבירה שהיא מצוה. ולא ירגיש בזה עד יום מותו. וכל זה למרות שהוא לומד תורה.

ועוד אדם צריך להתבונן, כי אם תורה מביאה לידי זהירות, והתורה שלו לא הביאה אותו לזהירות, עליו לבדוק מהו מצב התורה שלו, למה היא לא הביאה אותו לעסוק בחשבון הנפש.

לכן כשאנחנו נפרדים מימי השובבי"ם, מהימים שניתנו מן השמים לעסוק בהם בתשובה, עלינו לקחת אתנו את ענין התשובה, את ענין הפיקוח על מעשיו אם הם טובים או לא, לקחת את זה לכל השנה. שזה יהיה חלק מסדר היום. ובכל זמן שאנו נזכרים, ננסה לחדור לפנימיות שלנו ולבדוק אם אנחנו עושים בסדר או לא. ומה שלא בסדר, ננסה לעשות מיד תשובה על זה, בזה נצליח להתחיל לעלות בסולם העליה הרוחני שיסד לנו רבי פנחס בן יאיר, ויתקיים בנו ויקחו אליך שמן זית זך, המעשים יהיו בבחינה זו הכי זכים וטובים, וגם כתיית למאור, לכתות א"ע לבדוק בהם ולנקותם, כדי להאיר בנשמה. להעלות נר תמיד עי"ז הנשמה תעלה תמיד.

הקב"ה יברך את כל הקהל הקדוש הזה שהגיע לכאן לקדש שם שמים, ולהתעורר לתשובה, שנזכה כולנו להתעוררות הלב לתשובה שלימה, ולחיות כל החיים, חיים של תשובה, חיים של עליה רוחנית שפע ס"ד ברוחניות וגשמיות. (מתוך הספר תשובה שלמה).

לשמיעת שיעוריו הנפלאים של רבנו זצ"ל בכל מקצועות התורה בקול הלשון, ניתן להתקשר למספר ישיר 0732951310. כמו"כ ניתן להשיג חלק מספרי רבנו זצ"ל בפלא' - 0548474489 לבקשת בני המשפחה כל מי שיש בידו סיפורים על רבנו זצ"ל יועיל נא לשולחו למייל, למען הגדלת התורה והיראה. לקבלת הצוואה במלואה ניתן לשלוח בקשה למייל.

לקבלת הגלין במייל, להנצחה ולתרומה להפצה, ניתן לשלוח הודעה למייל nt8013334@gmail.com